

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

**ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ.**

(นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-2
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-3
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-4
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-5
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-3
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-3
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-5
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-6
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-9
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-9
9. บทกำหนดโทษ	3-10
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. (นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ) มีหลักการและเหตุผล เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน ได้รับการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง รวมถึงได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษ หรือพ้นจากการคุมประพฤติ อันเป็นการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดหาที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้แก่ประชาชนผู้สุจริตที่อยู่ก่อนประกาศเขตที่ดินของรัฐ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการพื้นฐาน โดยรับฟังความคิดเห็นผ่าน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง รวมถึงไม่เห็นด้วยที่จะให้บุคคลซึ่งเคยต้องโทษแล้วได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษหรือพ้นจากการคุมประพฤติ กล่าวคือ ไม่เห็นด้วยในการให้มีกฎหมายยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน ในขณะที่การส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน่วยงานแสดงความคิดเห็นได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นด้วยในหลักการของร่างกฎหมาย เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะในด้านบทบัญญัติของกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมการบังคับใช้และวัตถุประสงค์ของร่างกฎหมายบางประการ

สำหรับประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับหากร่างพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. มีผลใช้บังคับ คือ ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชนทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน จะได้รับยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและ

ความรับผิดชอบทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็น ตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ ไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว และสามารถไป ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการแก้ไขปัญหาการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวน เนื้อที่มากไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และทำให้ชุมชนเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามที่ได้รับ อนุญาตตามกฎหมาย สามารถบริหารจัดการที่ดินร่วมกันให้เกิดประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม มีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และจัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกันเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้ร่างกฎหมายอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับประเด็นผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) พบว่า มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) จากการกำหนดให้มี ระบบคณะกรรมการ และการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น

และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่

☐ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

ให้มีกฎหมายยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน

2.2 เหตุผล

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มากไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชากรผู้ยากไร้กลายเป็นการอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ อันนำไปสู่การกล่าวหาและดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับประชาชนเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อประชาชนไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ไม่มีสิทธิในที่ดินในการเข้าทำประโยชน์ นอกจากนี้ ยังมีประวัติอาชญากรรมติดตัวไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ตามปกติ จึงเป็นการสมควรยกเว้นความผิด และคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับประชาชนผู้สุจริตที่อยู่ก่อนประกาศเขตที่ดินของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ.มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดินได้รับความคุ้มครองและได้รับความช่วยเหลือเยียวยาตามกฎหมาย จากกรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มากไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชาชนผู้ยากไร้กลายเป็นการอยู่อาศัยและการทำกินในที่ดินของรัฐ อันนำไปสู่การกล่าวหาและดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. มีดังนี้

(1) กำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำลาย หรือกระทำความด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าหรือที่ดินของรัฐ ซึ่งได้กระทำความผิดก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มีสิทธิได้รับการยกเว้นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 3)

(2) กำหนดบรรดาคดีความผิดทั้งหลายของบุคคลตามมาตรา 3 ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับไม่เป็นความผิดต่อไป และให้บุคคลผู้ได้กระทำการนั้น พ้นจากความผิดและความรับผิดชอบทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำ ในฐานะเป็นตุลาการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ (ร่างมาตรา 4)

(3) กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความผิดประจำจังหวัด” และ “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” โดยกำหนดองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการทั้งสองชุดดังกล่าว (ร่างมาตรา 5 และร่างมาตรา 6)

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการยื่นคำขอยกเว้นความผิดสำหรับบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดอันเนื่องจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานยุติธรรมจังหวัดแห่งท้องที่ เรือนจำแห่งท้องที่ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดแห่งท้องที่ มีหน้าที่ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบกลับกรอง และเสนอรายชื่อบุคคลที่พ้นโทษไปแล้วหรือ

ถูกคุมขังหรือถูกคุมประพฤติต่อคณะกรรมการพิจารณากเว้นความผิดประจำจังหวัดเพื่อพิจารณากเว้นความผิดให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว (ร่างมาตรา 7)

(5) กำหนดหน้าที่ให้กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดีกับบุคคลที่ได้กระทำความผิด ตั้งแต่ขั้นตอนคดีอยู่ระหว่างการสอบสวน การยื่นฟ้องคดี การพิจารณาคดี การรับโทษการคุมประพฤติหรือการพักโทษ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา 8)

(6) กำหนดให้การยกเว้นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับโทษในอันที่จะเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ไม่หมายความว่ารวมถึงสิทธิหรือประโยชน์ที่บุคคลนั้นจะพึงได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิด หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือการดำเนินการในภายหลังการยกเว้นความผิด และมีให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิดกรณีที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนวันที่ประกาศเป็นที่ดินของรัฐ ที่รัฐจะต้องคืนสิทธิที่ได้รับการยกเว้นในการครอบครองให้กับบุคคลดังกล่าว (ร่างมาตรา 9)

(7) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 10)

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

- ไม่มี -

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) กระทรวงยุติธรรม
- 2) กรมที่ดิน
- 3) กรมป่าไม้
- 4) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- 5) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) กระทรวงมหาดไทย
- 2) สำนักงานอัยการสูงสุด
- 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 4) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 5) สำนักงานศาลปกครอง
- 6) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 8) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

9) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

10) สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

11) องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชนที่มี
ประสบการณ์ในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดิน อาทิ เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน 5 ภาค เป็นต้น

3.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการยกเว้นความผิด การให้พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นตุลาการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ซึ่งได้กระทำการอันเป็นความผิดว่าด้วยการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำลายหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียสภาพป่าหรือที่ดินของรัฐ ก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ (มาตรา 3 และมาตรา 4)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อต่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ดำเนินการต่อ (มาตรา 5)

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด (มาตรา 6)

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการเพื่อเกิดการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง เช่น ให้มีการยุติการสอบสวน มีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ถอนฟ้อง มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นโทษ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นจากการคุมประพฤติ ฯลฯ (มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9)

5. ท่านเห็นว่าปัจจุบันการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน มีปัญหาหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างไรบ้าง และร่างพระราชบัญญัตินี้จะแก้ปัญหาได้หรือไม่ เพียงใด

6. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2567 และขอขยายระยะเวลาออกไปอีก 15 วัน จนถึงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 26 ตุลาคม 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) กระทรวงยุติธรรม
- 2) กรมที่ดิน
- 3) กรมป่าไม้
- 4) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

5) กรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) กระทรวงมหาดไทย
- 2) สำนักงานอัยการสูงสุด
- 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 4) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 5) สำนักงานศาลปกครอง
- 6) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 8) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
- 9) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- 10) สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
- 11) ประธานเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน 5 ภาค

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 2,572 ราย และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 28 ราย

1) เพศ

เพศชาย จำนวน 20 คน และเพศหญิง จำนวน 8 คน

2) อายุ (ปี)

อายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี จำนวน 8 คน, อายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี จำนวน 7 คน, อายุตั้งแต่ 51 – 60 ปี จำนวน 6 คน, อายุตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 6 คน และอายุ 20 ปี หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน

3) ระดับการศึกษา

สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 14 คน, ปริญญาตรี จำนวน 10 คน, มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 3 คน, ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน

4) อาชีพ

ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 9 คน , รับจ้าง จำนวน 7 คน, รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 คน, ข้าราชการบำนาญ จำนวน 4 คน, นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 1 คน และอื่น ๆ จำนวน 2 คน

5) ท่านเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ในฐานะใด

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 2 คน

กรมป่าไม้ จำนวน 1 คน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน

ประชาชน จำนวน 23 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้ส่งความคิดเห็น จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(3) จากการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการอื่น

-ไม่มี-

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการยกเว้นความผิด การให้พ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ ทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ซึ่งได้กระทำการอันเป็นความผิดว่าด้วยการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า ทำลายหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียสภาพป่าหรือที่ดินของรัฐ ก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 จนถึงวันที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ (มาตรา 3 และมาตรา 4)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- มีผู้เห็นด้วย จำนวน 1 คน แต่ไม่ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติม (เว็บไซต์) - ร่างกฎหมายมีหลักการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 และมาตรา 70 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ 1 วรรคสองและข้อ 11 วรรคหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)	- ไม่เป็นไปตามหลักความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมาย (เว็บไซต์) - กฎหมายเดิมกำหนดบทลงโทษไว้เหมาะสมแล้ว (เว็บไซต์) - การบุกรุกป่าไม้เป็นการกระทำที่เป็นความผิดโดยผู้กระทำความผิดเจตนาในการกระทำความผิด ตั้งใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการสมควรที่จะยกเว้นความผิดให้กับบุคคลดังกล่าว เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และกฎหมายขาดความ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ศักดิ์สิทธิ์ไป (เว็บไซต์) - เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่สมควรที่จะได้รับการยกเว้นความผิด (เว็บไซต์) - หากยกเว้นความผิด จะก่อให้เกิดการกระทำอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและคุณสมบัติของธรรมชาติ ซึ่งสงวนไว้เพื่อส่วนร่วมและเป็นสมบัติของชาติ มิใช่เพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (เว็บไซต์)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- (1) การแก้ไขกฎหมายหรือร่างกฎหมายควรคำนึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก มิใช่เพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือของคนบางกลุ่ม (เว็บไซต์)
- (2) การแก้ไขกฎหมายไม่ควรเป็นการส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ (เว็บไซต์)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อต่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ดำเนินการต่อ (มาตรา 5)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- มีผู้เห็นด้วย จำนวน 1 คน แต่ไม่ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติม (เว็บไซต์)	- กฎหมายเดิมกำหนดไว้เหมาะสมแล้ว (เว็บไซต์) - การบุกรุกป่าไม่เป็นการกระทำที่เป็นความผิด โดยผู้กระทำมิเจตนาในการกระทำความผิด ตั้งใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการสมควรที่จะยกเว้นความผิดให้กับบุคคลดังกล่าว เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และกฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ไป (เว็บไซต์) - เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่สมควรที่จะได้รับการยกเว้นความผิด (เว็บไซต์) - การดำเนินการควรอยู่ในการพิจารณาของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมากกว่าระบบ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	คณะกรรมการ เพื่อป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่ใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือก่อให้เกิดวิธีการทุจริต (เว็บไซต์) - การมีคณะกรรมการอาจก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของกระบวนการตัดสินใจ (เว็บไซต์) - การมีคณะกรรมการอาจก่อให้เกิดการทุจริต ตัดสินบน และผู้ได้รับประโยชน์คือกลุ่มคนบางกลุ่ม (เว็บไซต์) - การยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลใดจะต้องกำหนดเงื่อนไข คุณสมบัติ รวมถึงความผิดที่จะได้รับการยกเว้นไว้ให้ชัดเจนในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - การกำหนดให้บุคคลที่ประสงค์ขอยกเว้นความผิดตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ต้องยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณา ยกเว้นความผิดประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติอันมีลักษณะเป็นเงื่อนไขก่อนว่าจะได้รับการยกเว้นความผิดหรือไม่นั้น เป็นการจำกัดสิทธิประชาชนที่ได้รับความเสียหายและสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร โดยผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายควรได้รับการยกเว้นความผิดตามกฎหมายมิใช่ตามดุลยพินิจของคณะกรรมการ และกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ให้ข้อเท็จจริงหรือแสวงหาพยานหลักฐานตามคำสั่งศาลหรือพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนคดีเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้รับยกเว้นความผิดตามกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ในกระบวนการก่อนดำเนินคดี ควรกำหนดให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี เช่น ตำรวจ พนักงานพิทักษ์ป่า เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติฯ ต้องพิจารณาเงื่อนไข การกระทำ รวมถึงคุณสมบัติของบุคคลซึ่งอาจเข้าข่ายกรณีได้รับการยกเว้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ความผิดตามร่างมาตรา 3 และมาตรา 4 ก่อนการดำเนินคดี ไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) - ในระหว่างการดำเนินคดีหรือถูกดำเนินคดีแล้ว เมื่อมีกฎหมายในภายหลังบัญญัติให้การกระทำที่เป็นความผิดไม่เป็นความผิดอีกต่อไป มีผลทำให้ผู้ต้องหาที่อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดี หรือจำเลยที่อยู่ระหว่างพิจารณาคดีในความผิดดังกล่าวพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด หรือหากคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลต้องพิพากษายกฟ้องไป และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น และถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง อันเป็นผลโดยกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 วรรคสอง และเพื่อป้องกันปัญหาในทางปฏิบัติ อาจกำหนดให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนวจบรรดาคดีที่ประชาชนได้รับผลกระทบ ซึ่งได้กระทำความผิดก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2547 และมีคุณสมบัติที่อาจเข้าข่ายได้รับการยกเว้นความผิดตามร่างมาตรา 3 และร่างมาตรา 4 โดยให้หน่วยงานเหล่านั้นมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ได้รับยกเว้นความผิดตามกฎหมายภายในกำหนดระยะเวลาที่เป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) พื้นที่ป่าไม้และที่ดินนั้นเป็นสถานที่เกิดเหตุตามกฎหมายฉบับนี้ จะมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายต่าง ๆ และถือแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินแตกต่างกัน เช่น กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมที่ดิน เป็นต้น แต่หน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้นไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ ตลอดจนไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการ ในการตรวจสอบสิทธิของบุคคลในที่ดินดังกล่าวในร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่อย่างใด ซึ่งจะเกิดการดำเนินการและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการในการตรวจสอบสิทธิโดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในร่างกฎหมายฉบับนี้ (**สำนักงานอัยการสูงสุด**)

(2) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัดตามร่างมาตรา 5 มีข้อพิจารณาว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมีเพียงใด องค์ประชุม กรอบและเกณฑ์การพิจารณา รวมทั้งการลงมติเป็นอย่างไร ความเห็น คำสั่งของคณะกรรมการฯ เป็นที่สุดหรือสามารถอุทธรณ์คำสั่งได้หรือไม่ อย่างไร ตลอดจนความเหมาะสมขององค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นที่อันเป็นสถานที่เกิดเหตุ จึงอาจทำให้กลไก ขั้นตอนการพิจารณาไม่ชัดเจนและเกิดข้อโต้แย้งต่าง ๆ ได้ **(สำนักงานอัยการสูงสุด)**

(3) ประเด็นเรื่องความเป็นกลางของคณะกรรมการยกเว้นความผิดตามร่างมาตรา 5 กล่าวคือ ในปัจจุบันในระดับจังหวัดมีคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวเนื่องกับการจัดการปัญหาด้านป่าไม้และที่ดินหลายชุดด้วยกัน ได้แก่ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) มีหน้าที่ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่จะจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย เพื่อจัดทำแผนการจัดที่ดินหรือที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด อีกทั้งยังมีคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร.จังหวัด) มีหน้าที่พิจารณาแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐจากประชาชนในระดับจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการทั้งสองชุดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เช่นเดียวกันกับคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดตามร่างมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้ จึงมีข้อสังเกตว่าความเป็นกลางในองค์ประกอบของคณะกรรมการ จะส่งผลต่อความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านป่าไม้และที่ดินของรัฐหรือไม่ **(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)**

(4) การให้อำนาจแก่คณะกรรมการในการใช้ดุลยพินิจยกเว้นความผิดตามกฎหมายแก่บุคคลที่มีผู้ร้องขอ อาจกระทบต่อสิทธิได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม และสิทธิในการได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็นของประชาชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ 14 **(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)**

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด (มาตรา 6)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- มีผู้เห็นด้วย จำนวน 2 คน แต่ไม่ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติม (เว็บไซต์)	- กฎหมายเดิมกำหนดไว้เหมาะสมแล้ว (เว็บไซต์) - การมีคณะกรรมการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากหน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้ว จะเป็นเหตุให้เกิดการเลือกสรรบุคคลที่ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายโดยตรง จึงควรดำเนินการขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เว็บไซต์)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่สมควรที่จะได้รับการยกเว้นความผิด (<i>เว็บไซต์</i>) - ควรกำหนดให้หน่วยงานที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเป็นสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หรือหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง (<i>เว็บไซต์</i>) - อาจเป็นการเปิดช่องให้กระทำความผิดมากขึ้น (<i>เว็บไซต์</i>)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ไม่ควรมีคณะกรรมการในรูปแบบจังหวัด โดยอาจกำหนดให้เป็นคณะกรรมการกลางมีหน้าที่และอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาด (*เว็บไซต์*)

(2) คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดตามร่างมาตรา 6 ไม่มีการกำหนดขอบเขตลักษณะอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดให้ชัดเจน เช่น คำชี้ขาดของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นที่สุด หรือไม่ และสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้หรือไม่ เป็นต้น (*สำนักงานอัยการสูงสุด*)

(3) การจัดตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย ต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ความเหมาะสม ความคุ้มค่าและความจำเป็น ตามมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และคำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ (*สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ*)

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการเพื่อเกิดการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดชอบทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง โดยสิ้นเชิง เช่น ให้มีการยุติการสอบสวน มีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ถอนฟ้อง มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ปลดปล่อยตัวบุคคลให้พ้นโทษ ปลดปล่อยตัวบุคคลให้พ้นจากการคุมประพฤติ ฯลฯ (มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- มีผู้เห็นด้วย จำนวน 2 คน แต่ไม่ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติม (<i>เว็บไซต์</i>)	- กฎหมายเดิมกำหนดไว้เหมาะสมแล้ว (<i>เว็บไซต์</i>) - เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่สมควรที่จะได้รับการยกเว้นความผิด (<i>เว็บไซต์</i>) - ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษจากการ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	กระทำที่ได้กระทำไว้ (เว็บไซต์) - อาจก่อให้เกิดความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และกฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ไป (เว็บไซต์) - เป็นการส่งเสริมให้คนกระทำความผิดมากขึ้น (เว็บไซต์)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) กรณีร่างมาตรา 7 เกี่ยวกับกระบวนการกระบวนการในการขอยกเว้นความผิดตามร่างกฎหมายฉบับนี้ มีข้อพิจารณาว่ากลไกหรือกระบวนการในการโต้ตอบของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดนั้นกฎหมายต้องกำหนดให้มีการออกหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานให้ชัดเจน เนื่องจากกระบวนการตรวจสอบนั้นอาจกระทบสิทธิบุคคลอื่น หรือต้องประสานงานกับหลายหน่วยงานในการตรวจสอบ เนื่องจากการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวนี้ ต้องดำเนินการอย่างบูรณาการ จึงจะเกิดประสิทธิภาพและเป็นธรรม (สำนักงานอัยการสูงสุด)

(2) กรณีร่างมาตรา 8 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา โดยกำหนดให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีหากบุคคลได้รับการยกเว้นความผิดตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญา โดยเฉพาะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (สำนักงานอัยการสูงสุด)

(3) เมื่อมีกฎหมายภายหลังกำหนดให้การกระทำที่กฎหมายบัญญัติไม่เป็นความผิดอีกต่อไปอันเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง ซึ่งมีผลทางกฎหมายทำให้ผู้ต้องหาที่อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดี หรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลในความผิดดังกล่าว พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และสิทธิในคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (5) ศาลจึงไม่อาจสั่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลเมื่อปรากฏสำนวนความแก่ศาลต้องยกเลิกการฝากขัง ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือคืนหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว หรือหากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลต้องพิพากษายกฟ้อง สำหรับคดีความผิดที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วจำเลยที่ได้รับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง หากจำเลยอยู่ระหว่างการคุมประพฤติต้องยกเลิกการคุมประพฤติ ซึ่งศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีแนวทางการดำเนินการกรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสองแล้ว จึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องบัญญัติผลไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติและผลทางกฎหมายสำหรับกรณีมีกฎหมายยกเว้นความผิดไว้แล้ว (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

5. ท่านเห็นว่าปัจจุบันการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน มีปัญหาหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างไรบ้าง และร่างพระราชบัญญัตินี้จะแก้ปัญหาได้หรือไม่ เพียงใด

(1) กฎหมายบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพแล้ว ไม่จำเป็นต้องร่างกฎหมายใหม่ (เว็บไซต์)

(2) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องราวร้องเรียนจากประชาชนในหลายพื้นที่ให้มีการตรวจสอบกรณีถูกหน่วยงานภาครัฐขับไล่ให้ออกจากที่ดินซึ่งตนครอบครองทำประโยชน์มาเป็นเวลานาน และบางส่วนถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่กล่าวอ้างว่าได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตั้งแต่บรรพบุรุษก่อนที่จะประกาศแนวนโยบายเพื่อสงวนหวงห้ามตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งจากการตรวจสอบของ กสม. พบว่า ปัญหาในพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย ทั้งในส่วนที่ทับซ้อนกับพื้นที่ทำกินและในส่วนที่เป็นที่ดินของชนชาติพันธุ์ดั้งเดิม มีสาเหตุหลักมาจากกฎหมายกำหนดให้ที่ดินที่ไม่มีเอกชนมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินคือ "ป่าไม้" ทั้งหมด โดยไม่ได้พิจารณาสภาพความเป็นจริงของที่ดิน และมีการกำหนดโทษอาญาสำหรับการเข้าไปใช้ทำประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย และในระหว่างการทวงคืนที่ดินให้กลับมาอยู่ในความดูแลของรัฐได้มีข้อกำหนดว่ากรณีประชาชนที่ถือครองที่ดินมาก่อนการกำหนดเขตป่าแต่ไม่แจ้งการถือครองภายในระยะเวลาให้ถือว่าประชาชนสละสิทธิในที่ดินโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงการศักยภาพของการเข้าถึงข้อมูล การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการประกาศหรือคัดค้านแนวเขตป่าหรือแนวเขตที่ดินของรัฐ นโยบายดังกล่าวจึงกระทบสิทธิมนุษยชนของประชาชนเป็นวงกว้าง ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาการจัดการที่ดินของรัฐและพื้นที่ป่าเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งการยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดินตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นหนึ่งในแนวทางจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

6. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

(1) เนื้อที่ตามร่างมาตรา 3 วรรคสอง ควรพิจารณาว่า เหตุใดจึงระบุเนื้อที่ไว้ไม่เกิน 25 ไร่ และมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร (สำนักงานอัยการสูงสุด)

(2) ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการเสนอร่างกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน ส่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งสำนักงานฯ เห็นพ้องกับการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาจากภาครัฐต่อกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวอย่างแท้จริง เช่น การจัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐที่ไม่ชัดเจน มาตราส่วนของแผนที่ท้ายกฎหมายที่ไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันเนื่องด้วยเทคโนโลยีการจัดทำแผนที่แนวเขตในอดีต ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาพื้นที่ทับซ้อนระหว่างที่ดินของรัฐกับเอกชน การประกาศหวงห้ามที่ดินของรัฐที่ทับซ้อนกับพื้นที่ที่เป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของ

ประชาชน เป็นต้น สำหรับกรณีการยกเว้นความผิดให้กับผู้กระทำความผิดที่ได้ทำผิดจริงตามบัญชีกฎหมายต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้ ควรพิจารณาโดยคำนึงถึงกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจและหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐแต่ละประเภท ซึ่งออกมาในภายหลังที่อาจมีผลในทางกฎหมายเป็นการยกเว้นความผิดหรือการนิรโทษกรรมให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว รวมถึงมาตรการเยียวยาให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ไปบ้างแล้ว ดังนั้น จึงควรพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบสำหรับการออกกฎหมายเพื่อยกเว้นความผิดให้แก่ผู้ที่กระทำความผิดดังกล่าวจริง โดยมีใช้การดำเนินการตามนโยบายที่ผิดพลาดของภาครัฐ และเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การได้รับการยกเว้นความผิดตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มิได้หมายความว่า บุคคลนั้นจะมีสิทธิในที่ดินนั้นดีกว่ารัฐ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่าได้เข้ามาครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาก่อนวันที่ประกาศเป็นที่ดินของรัฐด้วย ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงยังไม่อาจแก้ไขปัญหาให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดินดังกล่าวอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ (*สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ*)

(3) ร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านความขัดแย้งระหว่างประชาชนและรัฐเกี่ยวกับนโยบายด้านที่ดินและป่าไม้ซึ่งมีมิติปัญหาหลายด้าน จึงเห็นสมควรให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายฯ พิจารณาข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ กสม. เคยมีไปยังรัฐมนตรี ดังนี้

ข้อเสนอแนะฯ ที่ 1/2560 วันที่ 25 เมษายน 2560 เสนอให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนิยามคำว่า "ป่า" ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 โดยเสนอให้กำหนดพื้นที่ป่าให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพและสภาพทางภูมิศาสตร์ โดยให้หมายถึงเฉพาะพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีความชุ่มชื้น มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด และมีระบบนิเวศที่ค่อนข้างสมบูรณ์ โดยที่ราษฎรมีส่วนร่วม รวมถึงเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยให้ประชาชนมีสิทธินำพยานหลักฐานมาพิสูจน์การถือครองที่ดิน และให้สิทธิแก่ประชาชนในการยื่นคำร้องโต้แย้งคัดค้านการครอบครองที่ดินพิพาท รวมถึงเสนอแนะให้ภาครัฐมีมาตรฐานการพิสูจน์สิทธิในที่ดินในการไต่ถามและดำเนินคดีอาญา รวมถึงส่งเสริมสิทธิเชิงกลุ่มและสิทธิร่วมของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ป่าไม้โดยไม่ต้องออกเอกสารสิทธิสำหรับเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่อนุรักษ์อื่น ๆ

ข้อเสนอแนะฯ ที่ 3/2561 วันที่ 13 มิถุนายน 2561 โดยเสนอว่า ในการแก้ปัญหาข้อพิพาทในที่ดินที่เป็นเขตนานหรือที่ดินของรัฐ รัฐควรมุ่งเน้นนโยบายเชิงป้องกันเพื่อการอนุรักษ์ และให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงชุมชนซึ่งมีส่วนได้เสียในกระบวนการพิสูจน์สิทธิก่อนการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ตามนโยบายจัดการของรัฐที่อาจกระทบต่อสิทธิของประชาชนในพื้นที่และ

ต้องเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในบริเวณนั้นมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติด้วย ตั้งแต่ในขั้นตอนการสำรวจและกำหนดแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ตลอดจนการจำแนกเขตการจัดการพื้นที่คุ้มครอง

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มากไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชากรผู้ยากไร้กลายเป็นการอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ อันนำไปสู่การกล่าวหาและดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับประชาชนเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อประชาชนไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ไม่มีสิทธิในที่ดินในการเข้าทำประโยชน์ นอกจากนี้ ยังมีประวัติอาชญากรรมติดตัวไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ตามปกติ จึงเป็นการสมควรยกเว้นความผิด และคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับประชาชนผู้สุจริตที่อยู่ก่อนประกาศเขตที่ดินของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

☒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 43 “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

....

(2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

....”

มาตรา 57 “รัฐต้อง

....

(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

....”

มาตรา 58 “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ ก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและไม่ชักช้า”

มาตรา 72 “รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

....

(3) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

....”

มาตรา 73 “รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ ‘ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถ แข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด”

มาตรา 258 “ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้

....

ช. ด้านอื่น ๆ

....

(2) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

....”

☒ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมข้อ 4.1.3 เรื่อง กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร โดยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกินของประชาชน รับรองสิทธิชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินกำหนด มาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับประชาชน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

กำหนดกรอบแนวทางที่แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้ในการกำหนดกรอบแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศได้โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ภาคการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการพัฒนาเมืองและเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น 2. ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม กำหนดให้มีการรอบ แนวทางในการกระจาย การถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยและที่ทำกินที่มั่นคง

☒ แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม

ตามเป้าหมายของผลอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้ง ประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

หากร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับ ผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. มีผลใช้บังคับ ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศ เขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชนทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อน จะได้รับยกเว้นความผิด พ้นจาก ความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นได้กระทำในฐานะ เป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำหรือผู้ถูกใช้ ไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว และสามารถไปประกอบ อาชีพอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการแก้ไขปัญหาการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชากร ผู้ยากไร้กลายเป็นการอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ และทำให้ชุมชนมีที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในการจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และ จัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ชุมชนเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามที่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายที่จะทำให้ชุมชนจะได้บริหารจัดการกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

1. ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2515 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 9 (1) (2) หรือ (3) มาตรา 108 ทวิ มาตรา 108 ตรี

2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากการดำเนินการเพื่อให้ร่าง กฎหมายฉบับนี้บรรลุวัตถุประสงค์มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ต่าง ๆ ได้แก่ การยุติการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานสอบสวน การมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการ การให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอถอนฟ้องต่อศาล การให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง การให้พนักงานคุมประพฤติยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกคำสั่งสืบเสาะและพินิจของศาลชั้นต้นหรืออุทธรณ์ การให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ การให้ปล่อยตัวหรือให้พ้นโทษ การให้พ้นจากการคุมประพฤติ

3. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2518 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 55 และพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2522 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 72 ตรี

4. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 19 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 41 หรือมาตรา 42

5. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 14 ยกเว้นกรณีทำไม้

6. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 53 วรรคหนึ่ง มาตรา 55 (2) หรือ (5) มาตรา 67 (2) มาตรา 96 มาตรา 99 มาตรา 100 หรือมาตรา 103

7. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดตามมาตรา 97

8. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ยกเว้นความผิดแก่บุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตสวนป่า

9. พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 กล่าวคือ มุ่งหมายให้บุคคลและชุมชนได้ประโยชน์จากป่าชุมชน ป้องกันการตัดไม้โดยผิดกฎหมายและการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า

10. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กล่าวคือ ปรับปรุงสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น

11. พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีหน้าที่พิสูจน์สิทธิบุคคลที่ได้อาศัยหรือทำกินอยู่ในที่ดิน

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เชิงบวก

(1) ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีสิทธิครอบครองและสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

(2) ส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรอบพื้นที่เขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ

(3) มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาคนล้นคุกและปัญหาการผลักดันเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น ซึ่งเป็นปัญหาด้านโครงสร้าง ระบบ และงบประมาณที่สำคัญของประเทศ โดยหากแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ รัฐจะไม่ต้องสูญเสียต้นทุนในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมและการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งคนกลับเข้าสู่สังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

เชิงลบ

(1) อาจมีการใช้ประโยชน์จากบทบัญญัติของกฎหมายในทางมิชอบ เพื่อให้คนบางกลุ่มได้รับสิทธิครอบครองและสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจตามมา

(2) รัฐต้องสูญเสียงบประมาณไปกับการจัดตั้งและการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาเวนคืนความผิดประจำจังหวัด และคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

เชิงบวก

(1) ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีสิทธิครอบครองและสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มความเท่าเทียมทางสังคมในด้านที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน

(2) ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเดิมได้รับการยกเว้นความผิด พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งในทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง ได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษหรือพ้นจากการคุมประพฤติ กลับสู่สถาบันครอบครัวและสังคมได้โดยไม่มีประวัติอาชญากรรม

เชิงลบ

(1) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการเพิ่มตามบทบัญญัติของร่างกฎหมาย เช่น การยุติการสอบสวน มีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ถอนฟ้อง มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นโทษ ปล่อยตัวบุคคลให้พ้นจากการคุมประพฤติ ฯลฯ

(2) การยกเว้นความผิดและการให้พ้นจากความผิด ตลอดจนการปล่อยตัวให้พ้นโทษหรือพ้นจากการคุมประพฤติ อาจสร้างความสับสนกับประชาชนส่วนรวมและกระทบต่อความเชื่อถือศรัทธาในตัวกฎหมาย

(3) กระทบต่อกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องในทั้งในแง่ของการแก้ไขเพิ่มเติมการยกเลิกบทบัญญัติและโทษ รวมถึงบังคับใช้กฎหมาย

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ ย่อมส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีโอกาสที่จะเกิดการทำลายป่าไม้โดยรอบ ทำให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์ป่าอาจได้รับผลกระทบ ที่ดินเกิดความเสื่อมโทรม และอาจส่งกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนเกิดปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามมา ซึ่งจะกระทบต่อความเป็นอยู่และสุขภาพของประชาชนโดยรวม

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☒ มี

☐ ไม่มี

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ เป็นประธาน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งท้องที่ เป็นรองประธาน อัยการจังหวัดแห่งท้องที่ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแห่งท้องที่ บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดแห่งท้องที่ ตัวแทนองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดินไม่น้อยกว่าสิบปี จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัดหรือยุติธรรมจังหวัดแห่งท้องที่ จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้รับการยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อต่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ เพื่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ดำเนินการตามมาตรา 8 แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับรายชื่อจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าวให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นผู้มีอำนาจขยายเวลาได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ผู้ได้รับการยกเว้นความผิดมีคุณสมบัติตามมาตรา 3 (1) ให้คณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัดส่งรายชื่อต่อคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เพื่อพิสูจน์สิทธิและจัดการในเรื่องที่ดินของรัฐให้กับบุคคลดังกล่าว

มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ตัวแทนองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดินไม่น้อยกว่าสิบปี จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นกรรมการและเลขานุการ การมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวความผิดประจำจังหวัด รวมทั้งกรณีการยื่นคำขอยกเว้นความผิดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง

บทวิเคราะห์

(1) คณะกรรมการที่เป็นตัวแทนองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรพัฒนาเอกชน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านสิทธิในที่ดินไม่น้อยกว่าสิบปี ไม่มีการกำหนดวิธีการในการคัดเลือก สรรหา หรือแต่งตั้ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่ชัดเจน อาจก่อให้เกิดการคัดเลือก สรรหา หรือแต่งตั้งโดยใช้ดุลยพินิจจากบุคคลที่เป็นพวกพ้อง เพื่อเอื้อให้เกิดการพิจารณาเกี่ยวความผิดและวินิจฉัยชี้ขาดอันเป็นประโยชน์ต่อบุคคลบางคนหรือบางกลุ่มเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ร่างกฎหมายยังไม่ได้กำหนดกลไกเพื่อป้องกันการใช้ดุลยพินิจในการคัดเลือก สรรหา หรือแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

(2) หน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวความผิดประจำจังหวัด และคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 และมาตรา 6 ถูกกำหนดไว้ในลักษณะอย่างกว้าง เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการมีคณะกรรมการแต่ละคณะเท่านั้น โดยไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งไม่ได้ลักษณะการประชุม องค์ประชุม การออกเสียง การลงมติ คำสั่งอันเป็นที่สุดของคณะกรรมการ การอุทธรณ์คำสั่ง การนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งอาจก่อให้เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบได้ ทั้งยังไม่มีกลไกป้องกันและตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการทั้งสองคณะในบทบัญญัติของร่างกฎหมายด้วย

(3) การกำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด สามารถขยายเวลาในการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้รับการยกเว้นความผิดของคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวความผิดประจำจังหวัดได้ตามที่เห็นสมควร ตามมาตรา 5 วรรคสอง เป็นกรณีที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตระยะเวลาในการขยายเวลาพิจารณาให้ชัดเจน อาจก่อให้เกิดการขยายระยะเวลาอย่างไม่มีกำหนดเพื่อกลั่นแกล้ง หรือให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อพิจารณาได้

(4) สัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรพัฒนาเอกชนต่อผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ในคณะกรรมการพิจารณา ยกเว้นความผิดประจำจังหวัดมีสัดส่วนอยู่ที่ 3 คนหรือน้อยกว่า ต่อ 8 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ในการถ่วงดุลอำนาจระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการออกเสียง ลงคะแนน หรือลงมติของคณะกรรมการ

(5) สัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนองค์กรภาคประชาชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม หรือองค์กรพัฒนาเอกชนต่อผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดมีสัดส่วนอยู่ที่ 3 คนหรือน้อยกว่า ต่อ 11 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ในการถ่วงดุลอำนาจระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการออกเสียง ลงคะแนนหรือลงมติของคณะกรรมการ

**6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ
อนุมัติ อนุญาต**

☐ มี

☒ ไม่มี

**6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจ
แก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย**

☒ มี

☐ ไม่มี

มาตรา 7 บุคคลใดมีความประสงค์ขอยกเว้นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ณ สำนักงานยุติธรรมจังหวัดในเขต พื้นที่ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผล ใช้บังคับ โดยให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ กลั่นกรองบุคคลที่ได้ยื่นคำขอ และ ส่งรายชื่อต่อคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัดให้แล้วเสร็จภายในภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่บุคคลใดไม่สามารถดำเนินการยื่นคำขอยกเว้นความผิดต่อ คณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ ยื่นคำขอยกเว้นความผิดต่อสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในเขตท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้น โดยให้สำนักงาน ยุติธรรมจังหวัด มีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ กันกรองบุคคลที่ได้ยื่นคำขอยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อ ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดแห่งท้องที่ เรือนจำแห่งท้องที่ สำนักงานคุม ประพฤติจังหวัดแห่งท้องที่ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ กันกรองบุคคลที่พ้นโทษไปแล้วหรือถูกคุมขัง หรือถูกคุมประพฤติเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

บทวิเคราะห์

การกำหนดให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ กลั่นกรอง บุคคลที่ได้ยื่นคำขอ และส่งรายชื่อต่อคณะกรรมการพิจารณาแก้แค้นความผิดประจำจังหวัด เป็นการ กำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม มิได้มีการกำหนดวิธีการ เงื่อนไขที่ชัดเจน รวมทั้งกลไก ในการป้องกันการใช้อำนาจในการรวบรวม ตรวจสอบ กลั่นกรองดังกล่าว

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มี การออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี ☒ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

☐ มี ☒ ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ข้ำซ้อน หรือขัดกัน

☐ มี ☒ ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

☐ มี ☒ ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่

☐ มี ☒ ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☒ มี ☐ ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

“คณะกรรมการพิจารณาแก้แค้นความผิดประจำจังหวัด” มีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ คุณสมบัติของบุคคลผู้ได้รับการยกเว้นความผิด และส่งรายชื่อต่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัด แห่งท้องที่ เพื่อศาลหรืออัยการหรือตำรวจภูธรจังหวัดแห่งท้องที่ดำเนินการต่อไป

“คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาแก้แค้นความผิดประจำจังหวัด รวมทั้งกรณีการยื่นคำขอ ยกเว้นความผิดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง

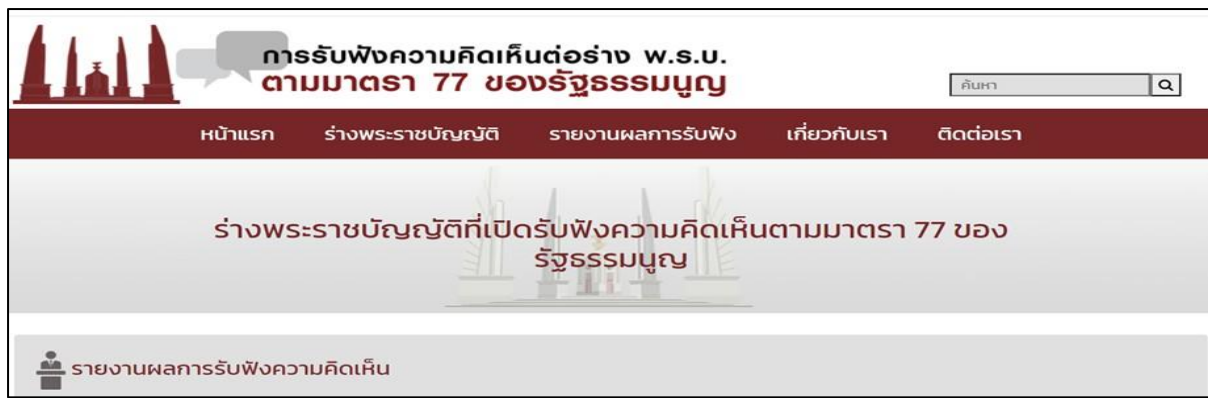
ดังนั้น การกำหนดให้มีคณะกรรมการทั้งสองคณะ มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อให้มีการ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของร่างกฎหมาย

9. บทกำหนดโทษ

- ☒ ไม่มี
- ☐ โทษทางอาญา
- ☐ โทษทางปกครอง
- ☐ โทษปรับเป็นพินัย
- ☐ โทษอุปกรณ์

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร